

MAGAZINE OVER KUNST

WWW.MISTERMOTLEY.NL

SLECHTS 5 EURO

MISTER MOTLEY

licht

De Neon Club

Simon Moretti kan het niet ontkennen: hij is verslaafd. En hij trouwens niet alleen. Bruce Nauman ging hem voor in een ongekende productie van werken met kunstlicht. Een kwart van de 396 kunstwerken die Nauman tussen 1965 en 1985 maakte, bestaat uit neon! Tegenwoordig zijn er meer kunstenaars die zwichten voor licht als medium. Dit gebruik van licht loopt uiteen van eenmalige experimenten tot complete oeuvres. De Brits-Italiaanse Simon Moretti weet in ieder geval niet van ophouden: sinds zijn ontdekking van neon in 2003 produceerde hij maar liefst tien neon-werken en is er een nieuwe serie in de maak.

Simon Moretti is geïnspireerd door de opmars van neon in de kunst en maakte daarover een kort filmpje, getiteld *Together in Electric Dreams* (2006). Het filmpje toont een vrolijke slideshow van neon-kunstwerken, opgevoerd onder een retro synthesizer song van de jaren tachtig band *The Human League*. *Together in Electric Dreams* is de titel van dit liedje, dat zo de lengte en de uitgelaten stemming van het filmpje bepaalt. Moretti's film is geproduceerd met heel eenvoudige software, waarmee hij doelbewust knullige effectjes toepast. Zo zie je sterren twinkelen en rook verschijnen – als ware het een liefdesbetuiging per e-card, bol van kitsch. Maar het heeft ook wel wat van een oppervlakkige promofilm, of een amateuristische homevideo.

Zelf ziet hij het als een ode aan zijn eigen en andermans kunstwerken van neon, een soort 'fanmovie' dus. De verschillende kunstwerken, die hij van het internet plukte, figureren

als acteurs in een toneelstuk, of als familieleden in een homevideo. De werken behoren tot één familie, suggereert Moretti. Maar wat verbindt hen dan precies? Wat kan neon eigenlijk? En waarom kiezen kunstenaars ervoor?

Met neon valt niet te schetsen, te kneden of te photoshoppen. Aan de keuze voor dit licht als medium moet dus altijd een uitgewerkt plan vooraf gaan. Zo ook bij Simon Moretti. *Remix* (2003) is Moretti's eerste werk van neon, *Pirate* (2004) volgde kort daarop. Deze werken zijn sterk gebaseerd op het werk van andere conceptuele kunstenaars, die met licht werken, zoals Joseph Kosuth, Cerith Wyn Evans en Sylvie Fleury. Het koele, in blokletters geschreven *Remix* produceerde Moretti voor de entree voor zijn eerste solotentoonstelling in Parijs en vormde de titel van die show. *Remix* werkt als een uithangbord, zoals neon dat op straat doet, maar het vertelt ook wat over Moretti's werk en werkwijze. Deze kunstenaar werkt veel met 'appropriation', wat letterlijk toe-eigening betekent. Het toe-eigenen en reproduceren van bestaande film-, reclame- en mediabeelden is een veelgebruikte strategie in de hedendaagse kunst. Moretti doet dat in zijn film, maar ook met individuele kunstwerken, die andere kunstenaars of kunstwerken citeren. Appropriation komt zelfs voor in zijn tentoonstellingen. De *Remix* tentoonstelling is samengesteld uit de kunstwerken van anderen. Het geheel (hij noemt het een solotentoonstelling) is dan weer zijn eigen kunstwerk, een remix, net als die van een DJ.

Ook *Pirate* (2004), speelser en kleuriger, gaat over appropriation en samplen in de hedendaagse (beeld)cultuur. Moretti ziet namelijk een grote overeenkomst tussen samplen in de muziek en appropriation in de hedendaagse kunst. *Pirate* staat voor piraterij, de digitale diefstal via het internet, maar ook voor de rol van de hedendaagse kunstenaar – getuige de film, die Moretti zelf maakte. Simon Moretti beschouwt zichzelf ook als een piraat.

De kleur van *Pirate* heet pirez en is de kleur van het neongas zelf. *Pirate* bestaat dus uit het neongas in zijn puurste vorm en een ongekleurde neonbuis. Als het licht is uitgeschakeld, is de buis doorzichtig. Er is niets te zien, er wordt niet gewerkt. Niet door het gas, niet door de kunstenaar en ook de omringende ruimte is in rust. Het is net als de DJ van een piratenzender, die het lichtje 'on air' uitschakelt.

Simon Moretti streeft naar situaties, waarin neonlicht invloed kan uitoefenen op de directe omgeving. Het licht van *Remix* bijvoorbeeld moest de bezoeker verwelkomen en tegelijkertijd stralen op de andere kunstwerken in de tentoonstelling. Het neonlicht omarmt de werken fysiek (de straling) en thematisch (het remix-idee slaat op de individuele werken). Een later kunstwerk, *Fame* (2005), is speciaal met dat idee gemaakt. Moretti ontwierp het voor de tentoonstelling *From A to B and Back Again*, als nostalgische herinnering aan de sterrencultus van Andy Warhol. *Fame*, verwijzend naar de gelijknamige jaren tachtig tv-serie, is een aangepaste en uitvergroete versie van het originele

logo. Het zachtroze, langzaam flikkerende licht gaf een bijna hemelse gloed over de gehele tentoonstelling, de bezoekers daarbij inbegrepen. De keuze voor neon binnen Moretti's kunst komt voort uit het idee van appropriation, het hergebruik van een bestaand beeld en uit de fysieke kwaliteiten van neon, die bijdragen aan een totaalervaring van de tentoonstelling. Kortom, een nauwgezet en doordacht plan.

Terug naar de familie der lichtkunstenaars. 'Together in electric dreams' zijn de kunstenaars die neon gebruiken als uithangbord, als muurtekening of als een driedimensionaal werk, gemaakt van puur licht. Volgens Simon Moretti behoren deze kunstenaars allemaal tot dezelfde club. Het lidmaatschap is instinctief; allemaal omarmen ze die typische kracht van neon: de vibratie, de beweging, het doordringende van de kleuren, de alles-overheersende verlichting. Neon prikkelt onmiskenbaar de geest. Het is een krachtig medium, omdat het vrijwel direct een respons ontlokt bij de beschouwer. Daarom is het zo verleidelijk voor kunstenaars van verschillende generaties, van Bruce Nauman tot Simon Moretti. Van verleiding komt verslaving, dat zie je ook aan 'papa' Nauman. Gelukkig ben je met neon nooit alleen.

<http://www.simonmoretti.com/homemovies>

Saskia van der Kroef

Ketner, Joseph D. II. *Elusive signs: Bruce Nauman Works with Light*. Milwaukee Art Museum / MIT Press, 2006.